

Lärohandledning

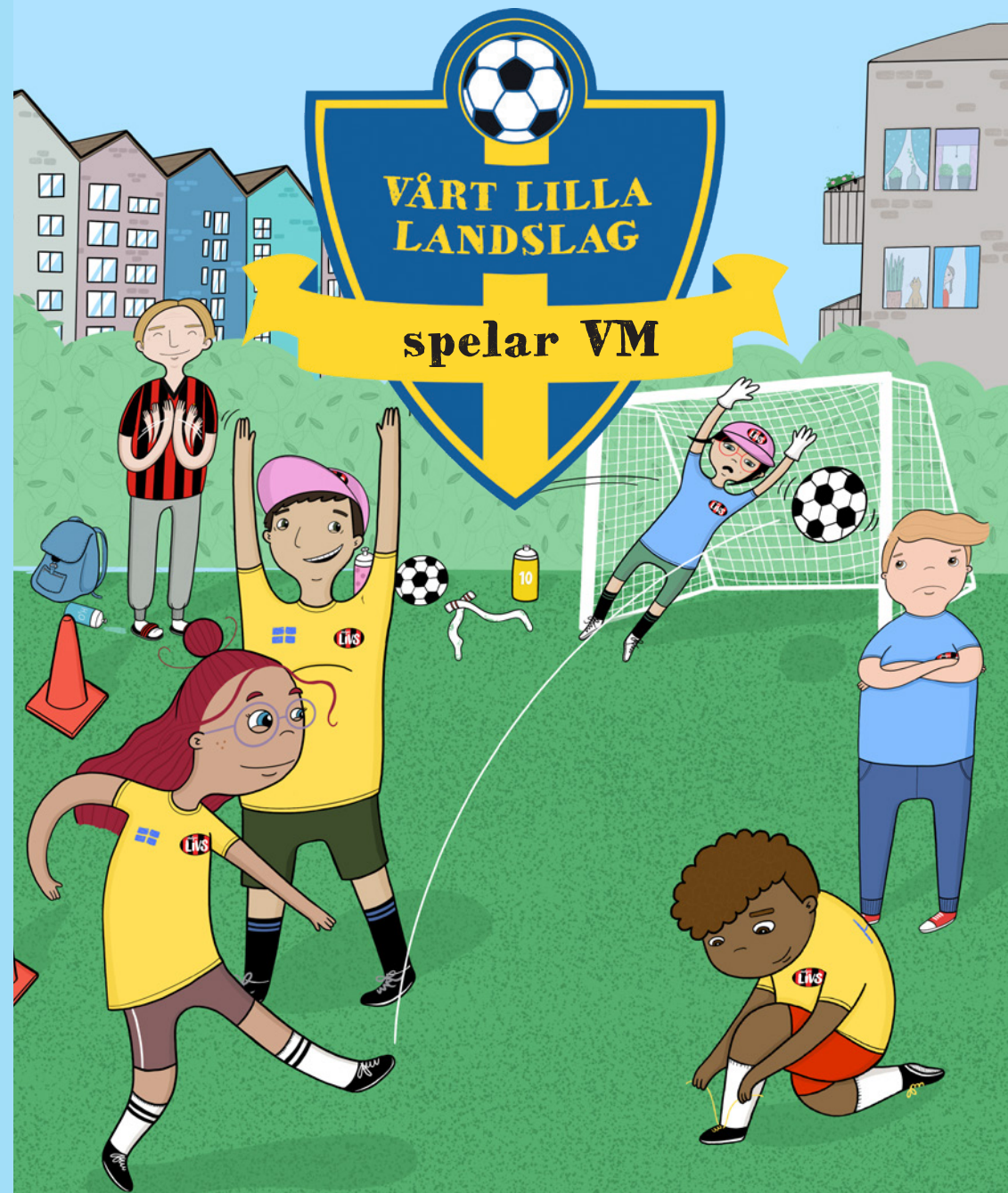
Vårt lilla landslag spelar VM

Författare: Mats Wänblad

Illustrator: Maria Andersson Keusseyan

Rekommenderas för åk F-3

En handledning av Chris Qvist

MATS WÄNBLAD
MARIA ANDERSSON KEUSSEYAN

rabén&sjögren

Introduktion

Denna handledning är tänkt som en hjälp för dig som lärare att inspirera eleverna att öva sin läsförmåga samtidigt som ni bearbetar texten tillsammans, funderar över olika aspekter kopplade till värdegrunden samt provar roliga och enkla bollaktiviteter.

Före läsning

Under detta moment ger du dina elever möjlighet att bilda sig en uppfattning om vad de tror att boken kommer att handla om och vilka personer som de tror kommer att vara med.

Använd omslaget som utgångspunkt för samtalen.

Under läsning

Här får du tips om hur du kan göra när ni läser boken, oavsett om du väljer att ni ska läsa den tillsammans, enskilt eller kanske i par.

Efter läsning

Studier visar att motivationen för läsning ökar om man får dela läsoplevelsen med andra.

Därför är det viktigt, oavsett om du väljer att låta eleverna läsa enskilt eller i grupp, att de får möjlighet att göra ”Efter läsnings-aktiviteterna” tillsammans och med dig i den ledande rollen.

Varje kapitel från boken har ett eget uppslag där du får underlag för att kunna bearbeta texten tillsammans med dina elever.

Återkommande punkter är:

ORD ATT PRATA OM

Här får eleverna befästa olika ord och begrepp från det aktuella kapitlet.

OM TEXTEN

Ni reflekterar över texten med hjälp av frågor som det finns svar på i texten, mellan raderna eller bortom raderna.

FUNDERA MERA

Eleverna får fundera lite djupare och reflektera över tankar, känslor och reaktioner i berättelsen.

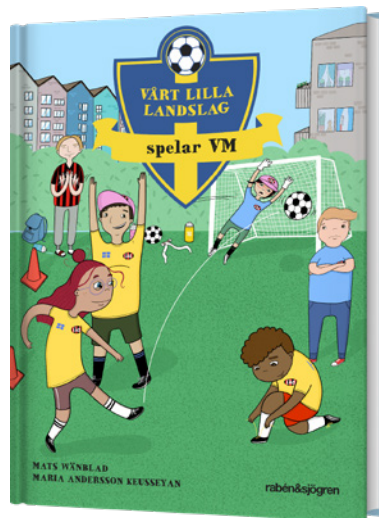
AKTIVITET

Varje kapitel har en egen bollaktivitet som gruppen kan göra tillsammans, exempelvis efter arbetet med texten. Tanken är att aktiviteterna ska vara mer lek än tävling och anpassas efter plats och barnens ålder.

Före läsningen

Börja med att titta på boken tillsammans och fundera över vad eleverna tycker att bilden på framsidan säger om innehållet.

- Vad heter boken?
- Vad säger titeln oss om handlingen?
- Vad tror ni kommer att hända i boken?
- Vilka personer tror ni är med?
- Vad får ni för känsla när ni ser framsidan?

Läs sedan baksidestexten tillsammans och fråga eleverna om de har fått mera information om vad boken kommer att handla om nu.

Prata om att ni ska läsa boken tillsammans som ett projekt och att ni också kommer att ha olika bollaktiviteter som man får testa på under vägens gång.

OM FOTBOLL

- Vad känner ni till om fotboll?
- Kan ni namnet på några fotbollslag i Sverige?
- Kan ni namnet på några fotbollslag i världen?

Skriv upp vad eleverna säger och låt dem göra bilder eller målningar med namn och märke för sina favoritlag eller för fantasilag som de själva hittar på.

Förslagsvis kan de jobba i par under uppgiften.

Under läsningen

Läsningen av boken kan du välja att göra tillsammans med dina elever, i par eller att låta dem läsa enskilt och sedan göra de efterföljande aktiviteterna tillsammans.

Tänk på att det är läsfrämjande i sig att sitta skönt, det hjälper också eleverna att fokusera på bilder och innehåll. Skapa gärna flera olika läsställen så att eleverna kan välja det som passar för dem.

Efter läsningen – Milans livs

Ord att prata om

Be eleverna förklara vad orden betyder och sätt gärna in dem i andra meningar. Skriv på tavlan eller i skrivböcker.

Krånglade, ljusskylten, fotbollsfantast, fladdrade, avbröt, upprörd, övertala, muttrade.

Om texten

- Vem är Milan?
- Vilka bor på Sveagården?
- Var bor Jusse?
- Varför vill Milan starta en fotbollsturnering?
- Varför tappar Emi lusten när hon tänker på att någon ska förlora?
- Vad menar Ficke när han säger att han inte gillar när någon säger att de är bäst?

Fundera mera

ATT HA EN DRÖM

Milan har en dröm om att starta en fotbollsturnering så att det blir lite liv på fotbollsplanen igen.

- Varför tror ni att det är viktigt för honom?
- Vad innebär det att ha en dröm?

Låt eleverna få berätta om drömmar som de har och be dem att rita och illustrera sina drömmar.

Gör en utställning genom att hänga upp på väggen.

Aktivitet

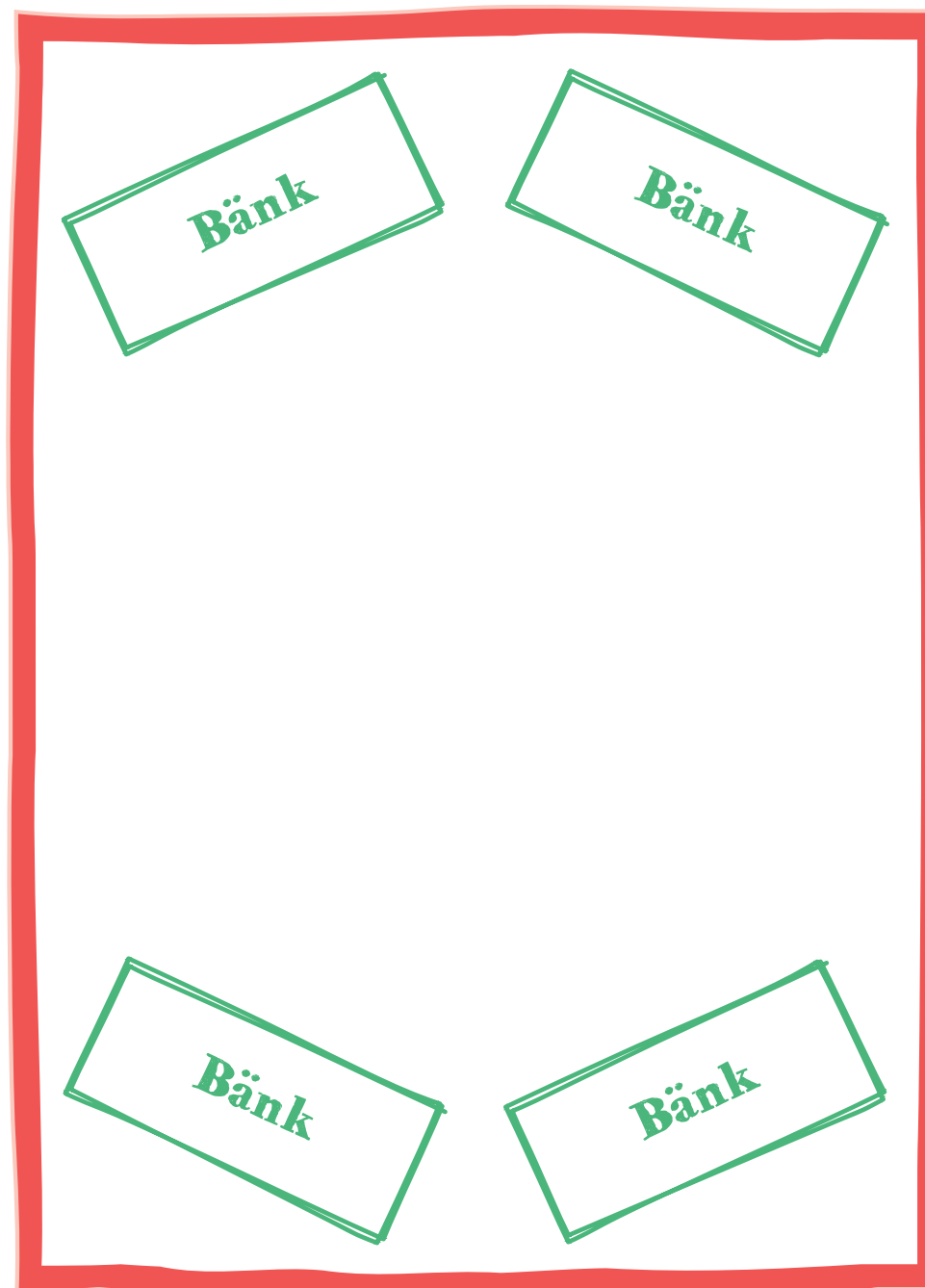
HÖRNFOTBOLL

Ställ fyra bänkar (eller något annat som markerar på samma sätt som en bänk) snett i varsitt hörn av idrottssalen, gården eller det rum där ni ska spela. Tanken är att storlek och form beror på vad man har tillgång till och hur gamla eleverna är. Lägg bänken ner så att sittytan är det som vänder framåt.

- Dela in gruppen i fyra lag.
- Ge dem förslagsvis lekband som markerar vilket lag man är på.
- Använd en mjuk boll.
- Låt alla lag börja med att stå bakom varsin bänk.
- Två lag i taget möter varandra (De som står diagonalt mitt emot varandra).
- Nu ska de försöka träffa motståndarens bänkyta.
- Så snart någon har "gjort mål" springer alla tillbaka bakom sin bänk och då kommer de andra två lagen in.
- Sedan fortsätter man så tills du blåser av.

TIPS:

- Det blir lite svårare och roligare om man spelar i strumplästen.
- Du kan bestämma att ni spelar under en viss tid och sedan summerar poängen.

Efter läsningen – Hitta ett lag

Ord att prata om

Be eleverna förklara vad orden betyder och sätt gärna in dem i andra meningar. Skriv på tavlan eller i skrivböcker.

Gamlingar, kylas av, rynkade, matdag, fixa, spatserade, hjälte, ivrigt.

Om texten

- Hur många spelare behövs till laget och hur många saknas?
- Vilka är Hassan och William och var bor de?
- Hur lyckas Emi och Ficke övertala dem att vara med i laget?
- Varför vill Frida först inte vara med och spela i laget?
- Varför är Frida en sån man inte lägger märke till, tror ni?

Fundera mera

BLYG ELLER UTANFÖR?

I kapitlet ”Hitta ett lag” beskriver Emi Frida som en person som man sällan tänker på eller ens lägger märke till och att hon verkar vara ganska nöjd med det.

Låt eleverna sitta i små grupper och prata om:

- Tror ni att Frida vill vara själv?
- Hur kommer det sig att man inte vill vara med andra tror ni?
- Vad tycker ni att man ska göra om någon drar sig undan?

Samlas i helklass och prata om vad grupperna har diskuterat.

Aktivitet

BRÄNNFOTBOLL

Markera upp en brännbollsplan med koner och en brännplatta.

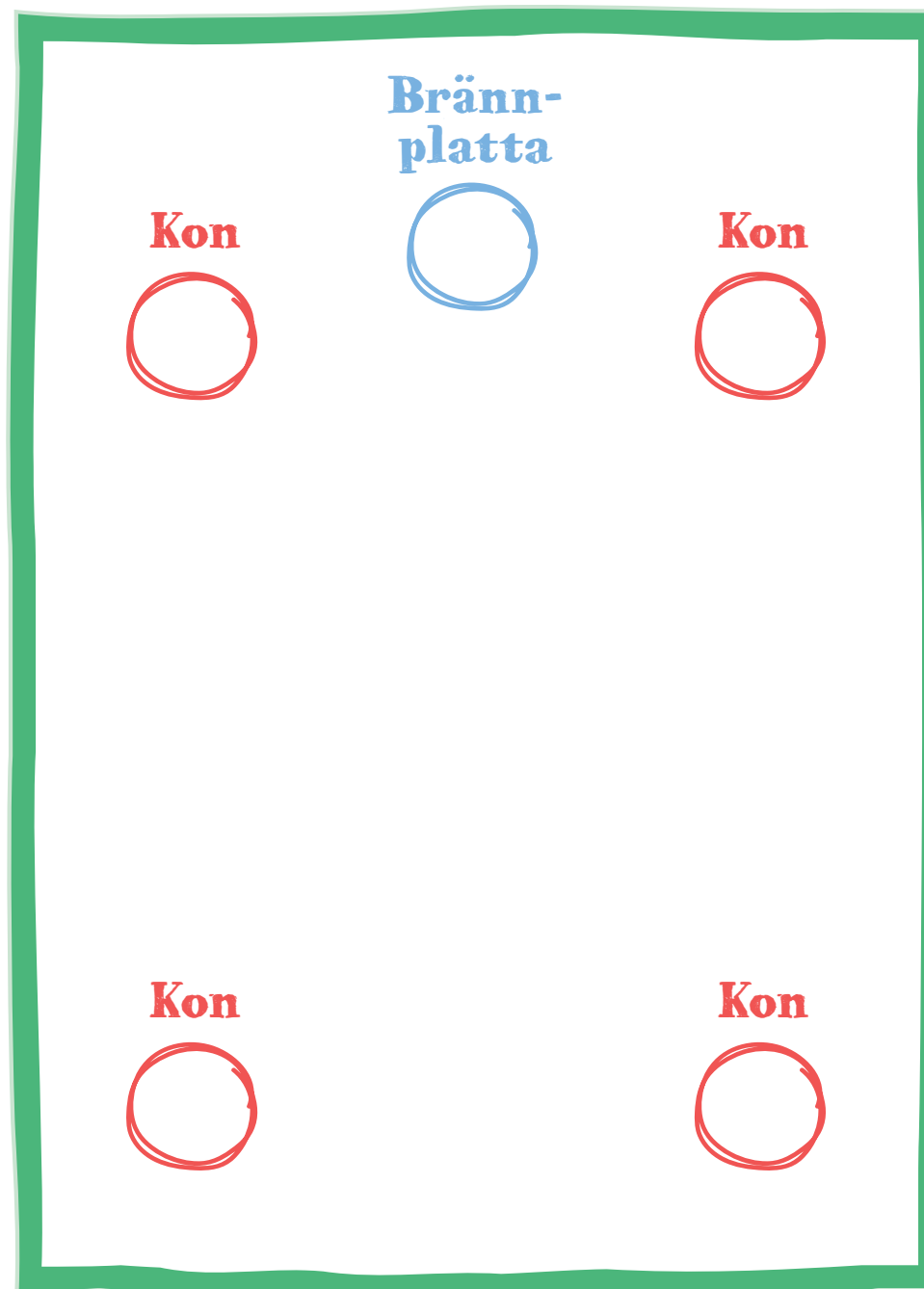
- Dela upp gruppen i två lag.
- Utelaget har en brännare.
- Använd en mjuk boll.
- Innelaget turas att sparka ut bollen så långt de kan.
- Utelaget sparkar tillbaka bollen till brännaren som tar den med händerna, springer till brännplattan, lägger ner bollen där och ropar ”Bränd”.
- Under tiden springer den som sparkat ut bollen så långt man hinner på utsidan av konerna.
- Man får ett poäng för varje kon man passerar.
- Om brännaren ropar ”Bränd” innan man har kommit fram till en kon får man backa till den närmaste man har passerat.
- Bestäm en viss tid som man är innelag och sedan byter ni.

TIPS:

Låt eleverna träna passning genom att bestämma att bollen inte får gå till brännaren innan ett visst antal passningar gjorts.

Du kan göra banan större om dina elever är äldre eller har mera erfarenhet av att jobba med boll och fot.

Vill man kan man ge extrapoäng för frivarv. Detta också utifrån ålder och nivå på dina elever.

Efter läsningen

– Lilla VM

Ord att prata om

Be eleverna förklara vad orden betyder och sätt gärna in dem i andra meningar. Skriv på tavlan eller i skrivböcker.

Klungan, dystert, sucka över någon, himlade med ögonen, hemmaplan, fuskigt, lättad.

Om texten

- Vad har Emi och Ficke fortfarande för problem?
- Vilka är barnen med de röda tröjorna?
- Vad är ett landslag?
- Varför tycker Jusse att det röda laget är bäst?
- Hur tror ni att de andra i det röda laget känner sig?

Fundera mera

KROPPSSPRÅKET

I kapitlet ”Lilla VM” så kan man på flera olika sätt märka vad Jusse tycker genom hans sätt att använda kroppsspråket. Prata mera om hur det kan se ut om en person:

- Himlar med ögonen.
- Suckar över någon.
- Har en speciell ton i rösten.

Konkretisera genom att visa för varandra. Förslagsvis kan ni göra charader där man får visa ett kroppsspråk eller uttryck och de andra ska gissa vad man menar.

Aktivitet

DOPPBOLL

Markera upp en bana och lägg en rockring i varsin ända av den.

- Dela upp gruppen i två lag.
- Använd en mjuk boll.
- Varje lag har en ”doppare” som står i rockringen.
- Du kastar upp bollen i luften i mitten av planen och alla försöker få tag i den.
- Den som har bollen måste alltid stå still. Bara de andra får röra på sig.
- Ingen får ta bollen från den som har den, men man kan försöka blockera passningar till andra spelare.
- Eleverna passar bollen till varandra och ska försöka få bollen till sin doppare.
- När dopparen får bollen så sätter han eller hon ner den i rockringen.
- Varje dopp ger ett poäng.
- När bollen har doppats så gör man ett nytt uppkast.

TIPS:

Rotera vem som står i rockringen och är doppare.

Efter läsningen – Timo, åttonde bäst

Ord att prata om

Be eleverna förklara vad orden betyder och sätt gärna in dem i andra meningar. Skriv på tavlan eller i skrivböcker.

Trolla fram, bräcka, håglöst, deppig, muntra upp, mystiskt, ledtråd.

Om texten

- Vem träffar Emi och Ficke på vid fotbollsplanen?
- Var bor Timo?
- Varför får han inte vara med och spela i det röda laget?
- Hur löser Emi problemet?
- Vad tror ni att det är för plan som Ficke har?

Fundera mera

VÅRA FOTBOLLSREGLER

I kapitlet ”Timo, åttonde bäst” så får vi reda på att Timo inte får vara med och spela i det röda laget för att Jusse inte tycker att han är tillräckligt bra.

- Hur tycker ni att man ska göra för att alla ska få spela?
- Vilka regler skulle ni vilja sätta upp för ert lag.

Låt eleverna diskutera i par eller grupper om vilka regler för deltagande de skulle vilja ha i sina lag.

Skriv ner, sammanställ och häng upp på väggen.

Aktivitet

KRABBFOTBOLL

Markera upp en plan och placera ut två bandymål eller liknande.

- Dela in gruppen i två lag.
- Använd en mjuk boll.
- Alla ska röra sig och gå som krabbor (med magen vänd uppåt och händer och fötter i golvet).
- Kasta upp bollen i mitten av planen.
- Lagen försöker få poäng genom att få in bollen i motståndarens mål.

TIPS:

Det är roligt att byta variant på boll. Man kan ha en tung medicinboll, en lätt men stor boll eller kanske en liten pingisboll.

Du kan variera spelet genom att låta lagen röra sig på olika sätt som apor, grodor, ormar osv.

**Bandy-
mål**

**Bandy-
mål**

Efter läsningen – Samling vid målet

Ord att prata om

Be eleverna förklara vad orden betyder och sätt gärna in dem i andra meningar. Skriv på tavlan eller i skrivböcker.

Upptagen, syntes på långt håll, struttade, flockades, förvirrad, beundrande, invigt.

Om texten

- Vem saknas på fotbollsplanen vid samlingen.
- Vad heter de tre lagen?
- Varför vill Milan gärna att Norrgården ska vara ett italienskt lag?
- Vad hade Ficke fixat med hemma?
- Varför blir det ett fasligt liv på planen?

Fundera mera

ATT BLI ARG

I kapitlet får vi reda på att Jusse blir arg för att Timo ska spela i det gula laget – fast han själv sagt att Timo inte får spela med det röda.

- Varför blir han arg?
- Kan det finnas något annat skäl till att han inte vill att Timo ska spela med det röda laget?

Låt eleverna diskutera i grupper och sammanfatta sedan i helklass.

Aktivitet

BASKET-FIA

Bygg en sluten spelplan med rockringar och en ärtpåse per lag.

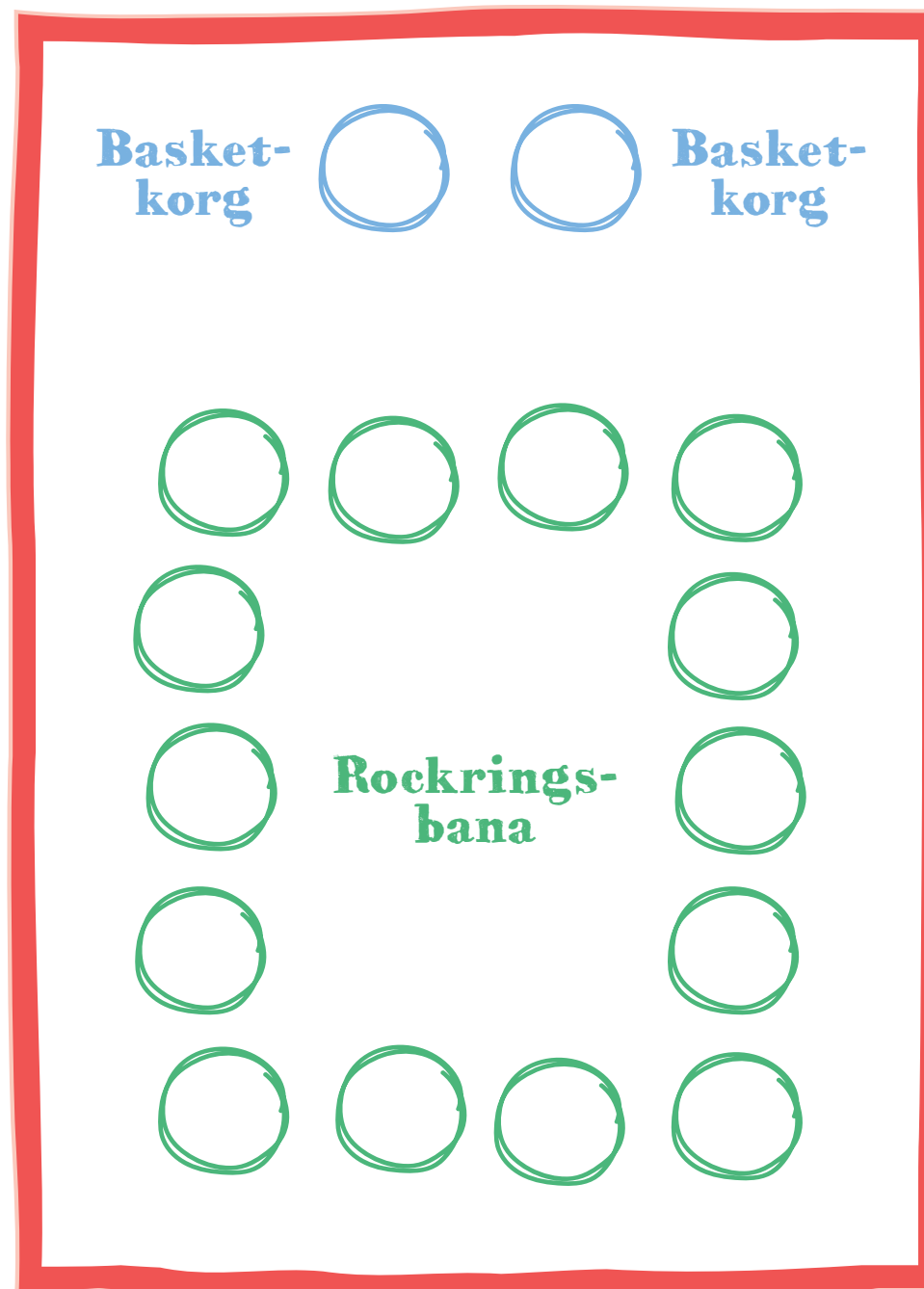
Bestäm en startring och en stoppring.

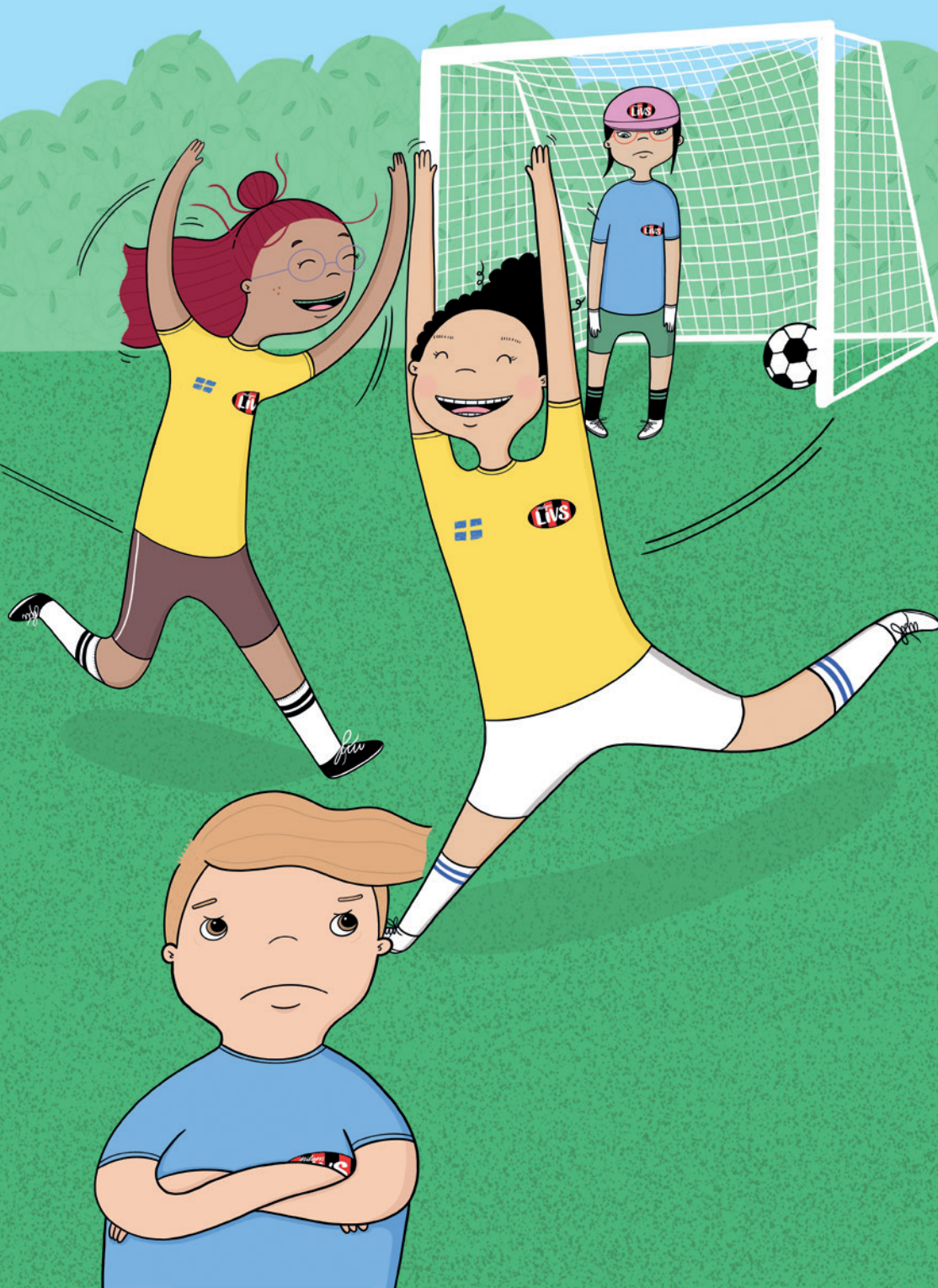
- Dela gruppen i två lag.
- Använd en basketboll per lag.
- Ställ lagen i varsitt led mot en basketkorg (gärna varsin).
- På signal ska en i taget i varje lag försöka få i bollen i korgen.
- Har man bara ett basketnät så turas lagen att kasta.
- Man får ett kast i taget per person.
- Om man träffar får man springa fram till spelplanen och flytta lagets ärtpåse ett steg.
- Träffar man inte ställer man sig längst bak i ledet.
- Samtidigt fortsätter nästa person att pricka bollen i nätet.
- Sedan fortsätter man så tills ena laget har fått ärtpåsen i mål.
- Det lag som först kommer till slutet av rockringsbanan har vunnit.

TIPS:

Om eleverna är lite mindre och kortare kan du ta en pallplint eller liknande som de kan kliva upp på när de ska kasta bollen.

Man kan också låta varje person få testa exempelvis tre gånger om de upplever det är svårt. Det sänker också tempot i leken.

Efter läsningen – Första matchen

Ord att prata om

Be eleverna förklara vad orden betyder och sätt gärna in dem i andra meningar. Skriv på tavlan eller i skrivböcker.

Backar, mittfältare, anfallare, peta in bollen, seglade iväg, rörigt, jublade, en riktig stänkare.

Om texten

- Vilka regler skapar Milan?
- Vilken position vill Emi spela på och varför?
- Hur går det till när Lara gör mål?
- Varför klappar Milan om de blåas målvakt?
- Vad menas med att bollen hejade på Sverige?

Fundera mera

ATT VINNA OCH FÖRLORA

På bilden i kapitlet kan man se hur både det blåa och gula laget känner sig när de gula gör mål.

Prata om hur det känns när man vinner och hur det känns när man förlorar. Låt eleverna sitta i par och prata om:

- Hur gör man för att vara en bra förlorare?
- Hur gör man för att vara en bra vinnare?

Samla gruppen och gör en mind-map på tavlan med de förslag som eleverna har kommit fram till.

Aktivitet

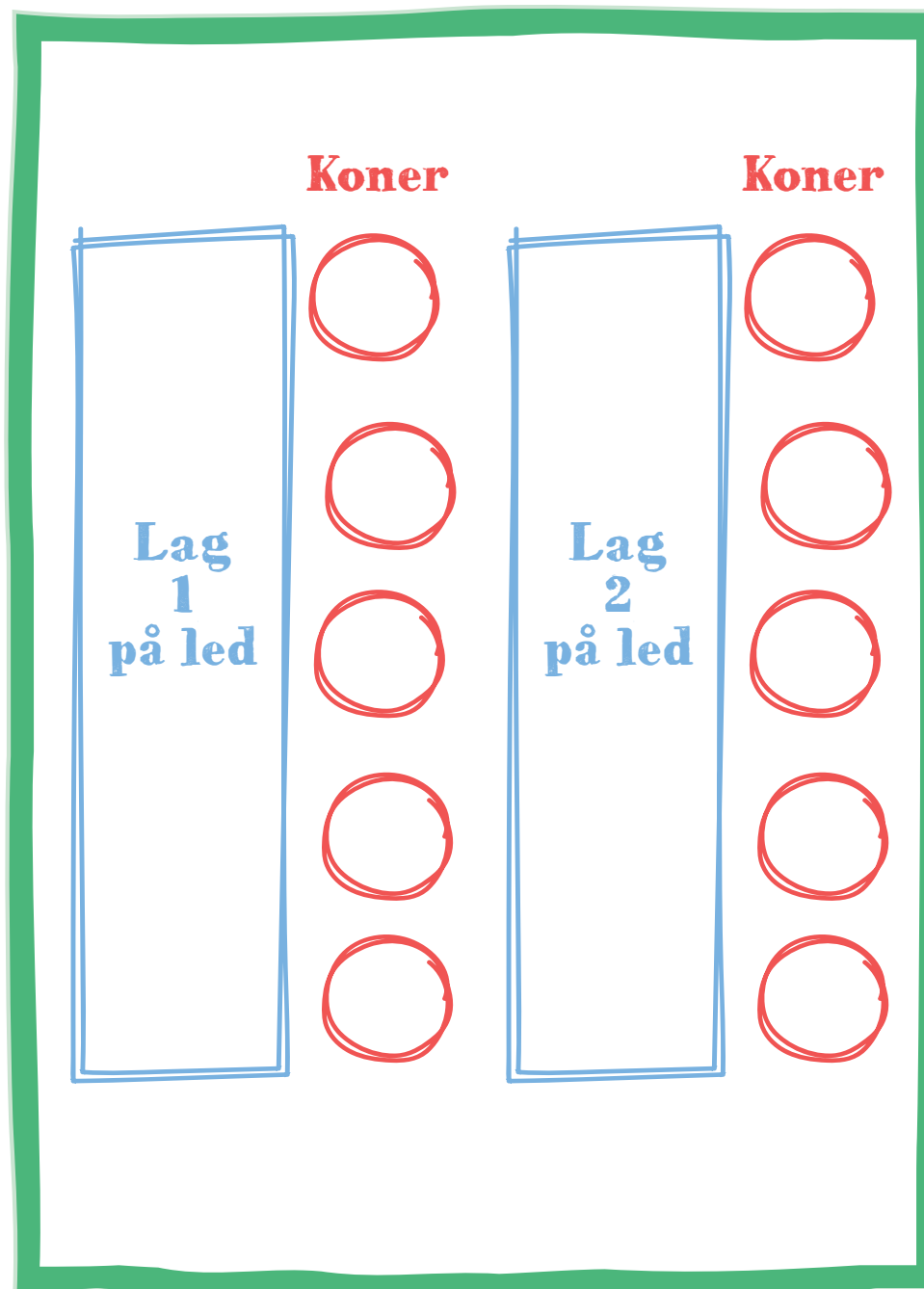
TUNNELBOLLSTAFETT

Dela gruppen i två lag och gör en bana bredvid varje lag med ett antal koner eller liknande. Avståndet mellan konerna beror lite på hur gamla eleverna är.

- Använd en fotboll eller en mjuk boll till varje lag.
- Laget ställer sig på led med benen brett isär.
- Förste person i ledet har bollen.
- På signal ska den första personen rulla bollen genom tunneln till sista personen.
- Denne tar emot bollen med foten och ska sedan dribbla slalom i kon-banan innan han/hon ställer sig längst fram i ledet.
- Sedan rullar han/hon bollen till sista person.
- Stafetten slutar när alla i laget har gjort och då sätter man sig ner på marken.

TIPS:

Om du har ojämnt antal i lagen kan en person göra två gånger. Du kan variera och träna bollteknik genom att låta eleverna göra andra moment efter att de har tagit emot bollen. Ex. passa sig själv 5 gånger mot en vägg, slalom bara med ena foten osv.

Efter läsningen

– En match från sidan

Ord att prata om

Be eleverna förklara vad orden betyder och sätt gärna in dem i andra meningar. Skriv på tavlan eller i skrivböcker.

Avspark, jaga efter bollen, ivrig som en terrier, taktik, oväntat, skärpa oss, lätt hänt, ångrade.

Om texten

- Vilka lag möts i detta kapitel?
- Vad händer om man skriker på varandra när man spelar tillsammans?
- Vad har det röda laget för taktik?
- Varför blir Jusse arg?
- Hur kommer det sig att de andra i röda laget blir nervösa?

Fundera mera

EN LAGSPELARE

I kapitlet läser vi att det inte går så bra för det röda laget i deras spel och att flera av spelarna inte vet vad de ska göra. Eleverna ska få samtala om vad man kan behöva tänka på när man spelar i ett lag.

- Hur är en bra lagspelare?
- På vilket sätt kan man hjälpa varandra i laget?
- Vad behöver man tänka på för att kunna göra mål?
- Vem är den viktigaste personen i laget?

Låt eleverna i par eller grupper få stora vita papper där de skriver ”Lagspelare” i mitten.

Runt ordet får de skriva, rita, klippa ur tidningar och dekorera det som kännetecknar en riktig lagspelare.

Häng upp på väggen.

Aktivitet

ETT SKEPP KOMMER LASTAT

Ställ gruppen i en stor ring och ha en boll av valfri sort i mitten.

- Du som ledare kan börja med att passa bollen till någon annan i ringen.
- Välj ett ord som förslagsvis kan ha med sport att göra (ex. boll, kon, mål, skott osv).
- Säg ”Ett skepp kommer lastat med ...” när du passar bollen.
- Den som tar emot ska komma på ett nytt ord som börjar på samma bokstav och sedan passa vidare på samma sätt.

TIPS:

Du kan bestämma att man inte får passa till någon som redan haft bollen så att alla får prova.

Man kan också ha andra teman på ord och kanske använda sista bokstaven i ordet när man byter tur.

Efter läsningen

– Sverige – England (del 1)

Ord att prata om

Be eleverna förklara vad orden betyder och sätt gärna in dem i andra meningar. Skriv på tavlan eller i skrivböcker.

Pirrade, harklade, hårttest, dribbla, tillbakapressade, hands, straff.

Om texten

- Varför pirrar det i Emis mage?
- Vad tror ni att det röda laget har pratat ihop sig om?
- Vad betyder det att det är en jämn och spännande match?
- Varför tror ni att Hassan sätter på sig målvaktskepsen?

Fundera mera

SUPPORTRAR

I kapitlet läser vi att Milan blir så engagerad i matchen och ropar så pass mycket att spelarna nästan inte hör varandra.

Prata med eleverna om vilka för- och nackdelar det kan finnas med supportrar vid olika typer av sporter och matcher.

- Vad kan vara stöttande för laget?
- Vad kan vara störande?
- Finns det beteenden som kan förstöra för laget eller spelarna?

Be eleverna att i par eller grupper skriva ner tänkbara situationer kring varje punkt.

Samlas sedan för att diskutera det man kommit fram till.

Aktivitet

PRICKA MED BOLLAR

Ställ upp ett antal burkar, petflaskor eller koner på en bänk eller liknande och ha valfria bollar till hands.

- Dela gruppen i två lag.
- Placera lagen på varsin sida om – och på lämpligt avstånd från – bänken med föremålen.
- Dra en gräns som man inte får passera så att eleverna inte kommer för nära bänken.
- På signal ska alla försöka sparka bollarna mot föremålen så att de ramlar ner på motståndarens sida.
- När alla föremål har skjutits ner räknar man hur många det är på varje sida.
- Det lag som har minst föremål vinner.

TIPS:

Du som lärare kan vara ”bollkalle” och kicka bollar som sticker iväg till lagen.

Testa gärna att kasta med händerna och kanske använda föremål i olika storlekar för att höja eller sänka svårighetsgraden.

Gräns

Bänk med förmål på

Gräns

Efter läsningen

– Sverige – England (del 2)

Ord att prata om

Be eleverna förklara vad orden betyder och sätt gärna in dem i andra meningar. Skriv på tavlan eller i skrivböcker.

Straffpunkten, tjugig, finns ingen tröst, snappade upp, bortdribblad, rytande, utmanade, oerhört.

Om texten

- Vem skjuter straffsparken?
- Hur känner sig Emi när England gör mål?
- Berätta hur spelet går och vad resultatet blir.
- Hur kommer det sig att Frida vågar ropa ”Kom igen”?
- Vad tror ni att Ficke menar med att turneringen inte är förlorad?

Fundera mera

NÄR BLYGHETEN SLÄPPER

I texten till detta kapitel blir alla förvånade när Frida, som brukar vara ganska blyg, vågar ropa ”Kom igen” till sina lagkamrater.

- Hur kommer det sig att hon plötsligt vågar?
- Vad är viktigt för att man ska känna sig trygg i sitt lag?
- Vad kan man bidra med för att ens kamrater ska känna sig trygga?

Låt eleverna få berätta vad som får dem att må bra och känna sig trygga genom att använda frasen:

”Jag känner mig trygg när ...”

Aktivitet

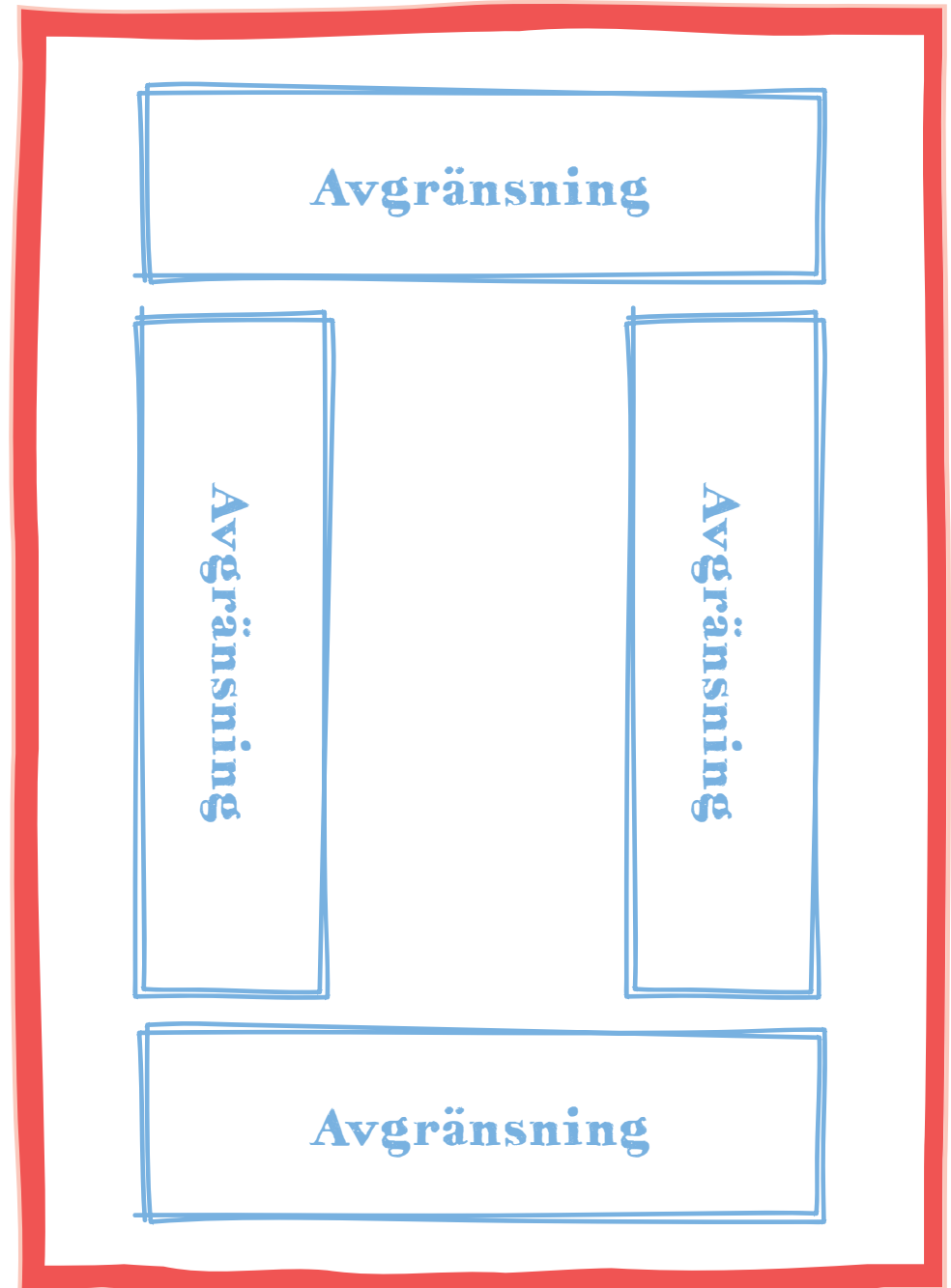
BOLL-RULL-KULL

Bygg ett avgränsat område i idrottssalen eller ute med bänkar eller annat.

- Använd mjuka bollar.
- Alla elever utom en ska stå inne i området.
- En är jägare och ska vara utanför området.
- Jägaren kullar de andra genom att rulla bollen mot deras fötter.
- Om man träffas av bollen blir man också jägare och hjälper till att kulla.
- Kliver man utanför området är man självkullad och blir jägare.
- Den som är sist kvar vinner och börjar som ny jägare.

TIPS:

En del elever kan tycka att det är jobbigt att börja som jägare ensamma, då kan du låta två eller flera hjälpas åt.

Efter läsningen – Prisutdelning

Ord att prata om

Be eleverna förklara vad orden betyder och sätt gärna in dem i andra meningar. Skriv på tavlan eller i skrivböcker.

Förvirrad, oavgjord, målskillnad, harklade, sorl, tvärsäker, hyssjade, spänningen stiger, tjoade, revansch

Om texten

- Vad är det som gör så att Milan blir förvirrad?
- Hur slutar turneringen?
- Varför slänger Jusse sin glass i papperskorgen?
- Varför vill inte Milan ha tillbaka tröjorna, tror ni?
- Varför tror ni att Jusse vill ha revansch?

Fundera mera

ÄR VINSTEN DET VIKTIGASTE?

I sista kapitlet märker man att Jusse inte är nöjd med resultatet av turneringen. Men är det viktigaste alltid att vinna?

- Prata om vad det är som gör att det är roligt att hålla på med en sport. Punkta ner det som eleverna säger på tavlan.
- Låt sedan alla få välja en sport eller fritidsaktivitet som de tycker speciellt mycket om och illustrera den med text, bilder och utklipp från tidningar.
- Häng upp och ha en utställning där eleverna får berätta för varandra varför de valt just den sporten eller aktiviteten och vad som är roligt med den.

Aktivitet

KONBOLL

Bestäm en storlek på spelplan som är lagom för dina elever och gör en avgränsning med rockring eller liknande i varje ände.

Här är storleken väldigt beroende på ålder på eleverna.

Utrusta alla elever med varsin kon som de ska hålla med öppningen fram.

- Dela gruppen i två lag.
- Varje lag ska utse en målfångare.
- Använd tennisbollar.
- Gör sten, sax påse om vem som ska börja och sen startar man vid motståndarens målzon.
- En elev börjar med bollen i sin kon och ska passa den till en lagkamrat genom att kasta den från konen.
- Lagkamraten fångar upp med sin kon och inte med händerna.
- När man har bollen måste man stå kvar på samma ställe.
- Alla andra får röra sig och ska försöka ta bollen när någon passar.
- Målet är att ta sig till sin målzon så att målfångaren kan ta emot bollen i sin kon.
- När man lyckas får man ett poäng.
- Tappar man bollen eller den nuddar golvet får motståndarlaget frikast.

